

Eyyûbi Devleti
Selâhaddin Eyyûbi ve

KUDÜS'ÜN YENİDEN FETHİ

Prof. Ali Muhammed Sallâbi

RAVZA YAYINLARI

Selahaddin Eyyûbî ve Kudûs'ün Yeniden Fethi

Müellif : Prof. Ali Muhammed Sallâbi

Editör : Mustafa Kasadar

Dizgi : Ravza

Tashih : Mustafa Çalışkan

Kapak&İç Düzen : İrfan Kahramanoğlu

Baskı : **Milsan Basım Sanayii A.Ş.**

Milli Gazete Tesisleri İnönü Mah. M. Aksoy Cad.
Dere Sk. No: 70 Küçükçekmece/ İstanbul
Telefon: (212) 697 10 00 PBX
Faks: (212) 693 18 01

@ Ravza Yayınları

Prof. Ali Muhammed Sallâbi'nin eserlerinin Türkçe yayın hakları müellif tarafından Ravza Yayınları / Mustafa Kasadar'a devredilmiş olup her hakkı saklıdır.

4.Baskı
İstanbul - 2017

Millî Gazete **Ravza Yayınları**

RAVZA YAYINLARI
Büyük Reşitpaşa Cad. No: 22/42
Vezneciler-İSTANBUL
Tel: 0212 528 46 17
0212 514 27 31
www.ravzayayinlari.com.tr

EYYÛBÎLER DEVLETİ
SELAHADDİN
EYYÛBÎ
Ve Kudüs'ün Yeniden Fethi

Prof. Ali Muhammed Sallâbi

Tercüme
Şerafettin Şenaslan

Prof. Ali Muhammed Muhammed Sallâbi

1963 yılında Libya'nın Bingazi şehrinde doğdu. Lisans eğitimini Medine-i Münevvere Üniversitesi Davet ve Usulü'd Din Fakültesinde, 1992-1993'te derece ile tamamladı. Ummü Derman İslam Üniversitesi, Usul Fakültesinde 1996 yılında master yaptı.

"Kur'an-ı Kerim'de Temkin Anlayışı" adlı doktora çalışmasını Ummü Derman İslâm Üniversitesi, İslâmî Araştırmalar Bölümünde tamamladı.

Yazdığı eserler, İslâm dünyasında büyük kabul gördü ve kısa bir sürede ünü her tarafa yayıldı. İslâm Tarihi ile alakalı, hepsi derin araştırma ürünü olan yirmiyi aşkın eseri yayınlandı. Şu an Katar'da bir araştırma kurumunda çalışmakta olan yazarın Türkçeye çevrilen ve periyodik olarak yayınlayacağımız eserler şunlardır:

İSLÂM TARİHİ DİZİSİ

- 1- Siyer-i Nebî / Olaylar ve Tahlili (1-2)
- 2- Hz. Ebu Bekir / Hayatı Şahsiyeti ve Donemi
- 3- Hz. Ömer / Hayatı Şahsiyeti ve Donemi
- 4- Hz. Osman / Hayatı Şahsiyeti ve Donemi
- 5- Hz. Ali / Hayatı Şahsiyeti ve Donemi
- 6- Hz. Hasan / Hayatı Şahsiyeti ve Donemi
- 7- Emeviler Dönemi (1-2)
- 8- Abbasiler Dönemi
- 9- Nureddin Zengi ve Zengiler Dönemi
- 10- Selahaddin Eyyübi ve Kudüs'ün Yeniden Fethi
- 11- Selçuklu Dönemi
- 12- Osmanlı Devleti

Bismillahirrahmanirrahim

MUKADDİME

Hamd, Allah'a aittir. Yardımı ve hidayeti O'ndan diler ve O'na istigfar ederiz. Nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. Allah'ın hidayet ettiğini kimse dalalete sürükleyemez, O'nun dalalette bıraktığını da kimse hidayete erdiremez. Ben şahadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Yalnızca O vardır. O'nun ortağı yoktur. Yine ben şahadet ederim ki Muhammed O'nun kulu ve Resûlüdür.

“Ey iman edenler, Allah'tan O'na yaraşır şekilde korkun ve ancak Müslüman olarak ölün.”²

“Ey insanlar, sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan da eşini yaratan ve ikisinden birçok erkekler ve kadınlar üreten Rabbinizden sakının. Adını anarak birbirinizden dilekte bulunduğunuz Allah'tan ve akrabalık haklarına riayetsizlikten de sakının. Şüphesiz ki Allah sizi gözetliyor.”³

“Ey iman edenler, Allah'tan korkun ve doğru söz söyleyin. (Çünkü bu sebeple Allah) işlerinizi düzeltir ve günahlarınızı bağışlar. Kim Allah'a ve Resûlüne itaat ederse büyük kurtuluşa ermiş olur.”⁴

Ya Rabbi, celalinin ve azametinin gereği üzere sana hamd olsun. Rızana kavuşmak için sana hamd olsun, rızana kavuştuktan sonra da sana hamd olsun. Bu kitap; Nübüvvet, Hulefa-i Raşidin, Emeviler, Selçuklular, Zengîler, Murabıtlar, Muvahhidînler ve Osmanlılar dönemiyle ilgili daha önce neşrettiğimiz kitapların bir devamıdır. O dönemlerle ilgili şu kitaplarımız çıkmıştı: *Es-Siretü'n Nebeviye*, *Ebubekir*, *Ömer bin el-Hattab*, *Osman bin Affan*, *Ali bin Ebu Talib*, *Hasan bin Ali*, *Muaviye bin Ebu Süfyan*, *Ömer bin Abdülaziz*, *Fıkhü'n Nasr ve't Temkin fi'l Kur'ani'l Kerim*, *Es-Sima-*

² Âli Imran, 102

³ Nisa, 1

⁴ Ahzab, 70-71

ru'z Zekiye li'l Hareketi's Senüsiyye, Es-Sultan Muhammed el-Fatih, Eş-Seyh Abdülkadir el-Geylâni, El-İmamul Gazali, Hakikatul Hilaf Beyne's Sahabe, Fikru'l Havaric ve's Şia fi Mizanı İhlis Sunneti ve'l Cmaa, El-Vesetiyye fi'l Kur'ani'l Kerim, Akidetul Muslimin fi Sıfati Rabbi'l Âlemin. Bu kitaba "Selahaddin el-Eyyübi, Fatımi Devletini Sona İldirme Gayreti ve Kudüs'ü Kurtarışı" adını verdim. Bu kitap, Haçlı Seferleriyle ilgili serimizin önemli bir halkasını oluşturmaktadır. Daha önce bu hususta "Selçuklular" ve "Zengiler" adlı kitaplarımız çıkmıştı. Allah Teâlâ'dan en güzel isimleri ve en yüce sıfatlarıyla bu çalışmamızın rızasına muvafık olmasını ve kullarına faydalı olmasını istiyoruz. Ayrıca bu tarihi serimizi tamamlamaya bizi muvaffak kılmasını Allah'tan niyaz ediyoruz.

Bu kitap, Haçlılarla Sunni Müslümanlar arasında geçen mücadeleden bahsetmektedir. Birinci bölümde Eyyübi Devleti'nin kuruluşundan önceki Haçlı Seferlerinden bahsedilmiştir. Orada Haçlı Seferlerinin tarihi köklerine inilmiştir. Bizanslılarla Müslümanlar arasındaki mücadeleden, Müslümanların Endülüs'teki mücadelesinden, Papa İkinci Urban'ın liderlik ettiği Haçlı Seferlerinin tabii yapısından, İslam alemini tam bir kuşatma altına alan hareketten ve Osmanlıların onlara karşı mukavemeden ve modern sömürge hareketlerinden bahsedilmiştir. Orada Haçlı Seferlerinin en önemli sebeplerine değindim. Dini, siyasi, içtimai ve iktisadi sebepleri açıkladım.

Akdeniz havzasında, Sicilya'da, Endülüs'te ve Afrika'da değişen dengelerden, Bizans imparatorunun Papa İkinci Urban'dan yardım istemesinden, İkinci Urban'ın şahsiyetinden, Haçlı Seferleri için öngördüğü kapsamlı projesinden bahsettim. Birinci Haçlı Seferi'nin çıkışını, istiladan sonraki stratejilerini, Selçuklular döneminde mukavemet unsurlarının ortaya çıkışını, fakih ve kadıların cihada iştirak edişlerini, insanların savaşa teşvik edişlerini, mukavemet unsurları içinde yer alan şairlerin rolünü açıkladım. İmadüddin Zengî'den önceki Selçuklu cihad liderlerinin hususiyetlerinden ve Haçlılara karşı verdikleri mücadeleden bahsettim. Musul Emîri Kıvamuddevle Karboğa, yine Musul Emîri Çökürmüş, Mardin ve Diyarbakır Emîri Sekman bin Artuk, Anadolu Selçuklu Sultanı Kılıç Arslan ve Musul Emîri Şerefüddeve Mevdûd bin Tuntekin. Şerefüddeve Mevdûd'un Haçlılara karşı hamleleri İmadüddin Zengî'nin hamlelerinin başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Selçuklu emîrleri döneminde cihad hareketine karşı en büyük engelleri anlattım. O engellerin en önemlisi olan Bâtıniliğe değindim; ki o asırda Bâtınilik İslami ci-

had liderlerine karşı odaklanmıştı, onları yok ediyordu. Sanki onların zehirli hançerleri Şam ve Cezire topraklarında Haçlılar lehine Müslümanlar aleyhine yollar açıyordu. Onlar sayesinde Haçlıların ayakları bu topraklara daha sağlam basıyordu. Tarihi vakalar İslami cihad önderlerinin bu asırda şehadete nasıl erdiğini ispat etmektedir. Önce Şerefüddin Mevdüd suikasta kurban gitti, sonra Aksungur el-Borsukî onu takip etti. Sunni Müslümanların karşısında iki düşman birden vardı: Haçlılar ve İsmaililer. Haçlılara karşı mücadelede Müslümanların yolunu kesen, onlara engel olanlar İsmaililerdi. İmadüddin büyük mücadelelerden sonra hedeflerinden bir kısmını hayata geçirdi ve İslam tarihinde özel bir yere sahip oldu. O, güçlü bir asker ve güçlü bir siyasetçiydi. Şuurlu bir Müslüman'dı. Haçlılardan önce İslam âlemini kuşatan tehlikenin farkındaydı. Tarihi şartları Müslümanlar lehine dönüştürmeyi başardı. Önce parçalı vaziyetteki İslami güçleri tek bir devlet çatısı altında topladı. Yapabileceğinin azamisini yaptı. Tek bir İslami cephe oluşturdu ve Haçlıların karşısında durdu.

Hicri 539 yılında Urfa'yı fethetmesi İmadüddin'in en büyük başarılarından biri olarak kabul edilmektedir. Urfa'nın Müslümanların eline geçmesi Batı Avrupa'da infial uyandırdı ve derhâl yeni bir Haçlı seferi hazırlıklarına girişildi. Urfa'nın fethi Haçlıları korkutmuştu. Bu, Yakın Doğu'daki Haçlı binasının sallantıda olduğunu gösteriyordu. İmadüddin'in oğulları Nureddin ve Seyfeddin Gazi'ler Şam topraklarında İkinci Haçlı Seferi'ne karşı mücadele ettiler. İkinci Haçlı Seferi'nde Dimaşk (Şam) halkı ile birlikte zaferler kazandılar.

İkinci Haçlı Seferi'nin başarısız oluşunun hemen akabinde Nureddin fırsatı değerlendirdi ve Şam topraklarındaki İslami oluşumları Dimaşk hâkiminin hâkimiyetinde birleştirdi. Daha sonra Haçlılarla mücadeleye girişti. Onun bu başarılı mücadelesi bölgedeki diğer İslami unsurları cesaretlendirdi. Anadolu Selçukluları, Artuklular ve Türkmenler başta Urfa ve Antakya olmak üzere Haçlılara karşı saldırıya geçtiler. Hatta Haçlılara karşı ittifaka girdiler. Nureddin Zengî Şam topraklarında bulunan İslami unsurları kuzeyde Urfa'dan güneyde Havran'a kadar kendi komutası altında birleştirmeyi başardı. Merkezi Dimaşk olan birleşik bir İslami devlet oluşmuştu. Nil'den Fırat'a kadar uzanan tek İslami cepheyi -ki Haçlı tehlikesine karşı hakkıyla mücadele verecek unsur buydu- oluşturmak için atılan ilk adımdı bu. Nureddin'in Fatimî Devleti'yle ilgili ilişkilerinden, Fatimî Devleti'nin ve Şii İsmaililerin köklerinden, onla-

Eyyûbî Devleti
Selahaddin Eyyûbî ve
KUDÜS'ÜN
YENİDEN FETHİ

Kudüs'ün yeniden fethi Selahaddin Eyyûbî için bir sevdandı. Yüzü sürekli olarak mahzun ve kederli olarak dolaşıyor, gözüne uyku girmiyordu. Kendisine bunun sebebi sorulduğunda ise "Kudüs ve Mescid-i Aksa haçlıların işgali altındayken ben nasıl güleyim, sevineyim, yemek yiyeyim, uyku uyuyayım" diyordu.

Kudüs, Mekke ve Medine'nin ardından üçüncü kutsal beldedir. Müslümanların ilk kiblesi Mescid-i Aksa Kudüs'tedir ve Allah Resulü buradan göklere çıkmıştır. İşte bunun için Selahaddin Eyyûbî "Ya burayı haçlılardan kurtarırım ya da bu uğurda ölürüm" demiştir.

Üç bölümden oluşan bu kitabın birinci bölümünde Eyyûbî Devleti'nin kuruluşundan önceki haçlı seferlerinden bahsedilmektedir. İkinci bölümde Eyyûbî Devleti'nin kuruluşu ve Selahaddin Eyyûbî'nin ilme ve ilim adamlarına karşı duyduğu sevgi ve saygı anlatılmaktadır.

Üçüncü bölümde ise Hittin Savaşı ve Kudüs'ün yeniden fethi bütün detaylarıyla anlatılmaktadır.

Prof. Ali Muhammed Sallâbî

